שתי מדות פרק עשירי מנחות

נד א מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה יב:
נה ב ג ד מיי' שם הלכה יג:
נו ה מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה טו:
נז ו מיי' פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הל' יא:

תורה אור השלם

1. וַיִּקְרַב אֵת הָעֹלָה וַיַּעֲשֵׂהָ
וקרא ט טז
וקרא א ד
2. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה
וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו:
וקרא א ד
3. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא
וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ
לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם
הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר:
וקרא יז יא
4. וְאִם דֶּל הוּא וְאֵין יָדוֹ
מַשִּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם
לְתְנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו וְעִשָּׂרוֹן
סֹלֶת אֶחָד בָּלוּל בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה
וְלֹג שָׁמֶן: וקרא יד כא
5. וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו
עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה
עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאֶת כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל
חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ
הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי
הַמִּדְבָּרָה: וקרא טז כא
6. יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יְיָ
אֶת הַחֵלֶב עַל הַחָזֶה יְבִיאֻנוּ
אֶת הַחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְנוּפָה
לִפְנֵי יְיָ: וקרא ז ל
7. וְזֹאת לֵיהוּדָה וְיֹאמַר שְׁמַע
יְיָ קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ
תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר
מִצָּרָיו תִּהְיֶה: דברים לג ז
8. וְיִשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יָמִינוֹ
וָיָשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא
הַצָּעִיר וְאֶת שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ
מְנַשֶּׁה שֹׂכֵל אֶת יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה
הַבְּכוֹר: בראשית מח יד
9. וַיִּסְמֹךְ אֶת יָדָיו וַיְצַוֵּהוּ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה:
במדבר כז כג

שינויי נוסחאות

א) מלות הוא. (ש"מ):
ב) ומניח נמי נבי. (ש"מ):
ג) מד הוי אמינא למעוטי. (ש"מ): ד) קלי להלי. (ישר וסוב): ה) ביולאם בדבי רבי אליעזר בן יעקב יהו. פ"ע. (ש"מ): ו) דבסמיכה. (ש"מ):
ז) שוחטין ומיכף. (ש"מ):
ח) לכל המוכרים ואין אחד סומך לכל המוכרים. (ש"מ):
ט) דנין סמיכת קרבן יחיד. (צ"ק): י) ועולת לאיש נמי כמו. (ישר וסוב): יא) דהקן. (ש"מ): יב) שיך למתני'. (ש"ה). וע"ק הגיס לסמיכה שיהי מלות שלא עשאה: יג) גב הבהמה. (ש"מ): יד) ובמא לא אשכחן ידיו מלא בסמיכה. (צ"ק):
טו) ר"ש הכי קאמר. (ש"ה). ועכ"ק הגיס תרי: מאי קאמר דמשמע ליה דבאותו מקום בבהמה שסומכין שם שוחטין והלא אין סמיכה בצואר: הכי קאמר במקום שסומכין בעזרה במקום הטבעות דבשעת סמיכה היו ישראל רשאין ליכנס שם. ענין אחר במקום שסומכין שוחטין כלומר דלאחר שסומכין לאלתר שוחטין שתכף לסמיכה שחיטה ר"ל והכי מסתבר שפיר: הס"ד:
טז) שוחטין לומר. (ש"מ). וכ"מ כ"י בלפמינו: יז) שוחטין נימא תיכף לסמיכה שחיטה לבד. (ש"מ): יח) בלותא כך ר"ל. (ש"מ): יט) ר"ל ע"א. (מ"ה): כ) מי כאן תנא לתמניה. (ש"מ): כא) רב דהא קא מהדר ליה. (ש"מ):
כב) דלאחר הסרשה ודחי רבא דשמי הכא כיון דכל המה דלא שחיט בעמוד ומסוך קלי חשיב כעשה. (דפריר עם הג' ש"מ):
כג) שחיטה וא"ל רב הוא כרבי יהודה: הס"ד ומה"ד ואימא כיפר. (ש"מ). וכ"מ כ"י הגיס הא"ל ר"ש וכו'. ממו שלפמינו:
כד) עשה תנופה דתנופה היא. (צ"ק): כה) דהיא לאחר. (ש"מ): כו) נדפו"ר מה"ד ומה תנופה שנתרבתה בשחוטין. צריך לדקדק אם שייך כאן כל חד וחד תיקום בדוכתה. וכ"מ ליין עלה תוס' לעיל נט. [ד"ה ומתם]:

רבו של רבא דאמר רבא בריש יבמות (דף ג.) וכפ' הנשרפין (סנהד' עה:) א"ל רב יצחק בר אבודימי אתיא הגה הגה אתיא זמה זמה ועוד אחר היה בימי רבי כלאשכחן בפ' בירה (שבת מ:) דאמר רב יצחק בר אבודימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ כו' והוא היה רבו של רב דאמר בפ' הספינה (ב"מ פז.) [כו] איכא תנא דאתנייה לרב מדות דאמר אמוראי לרב יצחק בר אבודימי ורבינו שמואל גריס דאתנייה רב בלא נמ"ל ור"ת מייתי ראיה מפרק כל הבשר (חולין קיג.) דרבו של רב היה דאמר איכא תנא דאתנייה לרב כחל אמוראי לרב יצחק בר אבודימי ואי אפשר לגרוס שם דאתנייה רב [כא] דהוא דקמהדר ליה אי כחל מניקה שייתי לו ויש מפרשים דלו כמו ממנו כלאשכחן במועד קטן (דף כא.). ואם היו רבים לריכין לו [כב] :

[1] **אתיא סמיכה סמיכה מזקני.** תימה אם כן ניבעי מנוקים מכל מוס ולמאן דליף מעולת ראייה נמעט סומא באחד מעיניו דפטר ליה מראייה ואמר כל הנכון דפטורים התם ועוד למה לי בני ישראל למעוטי נשים פיפוח לי מהכא:

יליף מעולת ראייה. אע"ג דעולת ראייה גופה מעולת נדבה גמרה כדבסמוך וקיימא לן (זבחים דף מט:) דדבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בג"ש הני מילי היכא דיליף הכיא מילתא גופה אבל הכא יליפינן עולת חובה דטעונה סמיכה מעולת נדבה והדר גמרינן סומא דלא: **ידו ולא יד אשתו.** מהא דכתיב בני ישראל למעוטי נשים מסמיכה לא נפקא אשתו דהוה אמינא תסמוך בקרבן בעלה דכיך בעלה דמיא [ד] ול"ת ולמה לי קרא למעוטי נשים מסמיכה מיפוק לי דמלות עשה שהזמן גרמא אם תבא לסמיכה שחיטה דאורייתא כדאמר בפ' כל הפסולין (זבחים לג.) דאפילו סמך בסוף הלילה תבא לעמוד השחר צריך לשחוט עדיין את התמיד תהילה אלא יהא דבר קודם לתמיד עוד תנן בפרק ב' דמגילה (דף כ:) כל היום כשר לסמיכה ולשחיטה דריש בגמרא דכתיב ביום זבחכם ואיתקש סמיכה לשחיטה דכתיב ושחט וסמך [ט]:

כאילו לא כיפר וכיפר. בפ"ק דזבחים (דף ו.) בעי למידק מהכא דלא מכפר אעשה דלאחר הפרשה דקאמר מאי לאו כיפר עשה דקודם הפרשה לא כיפר סמיכה דהוה ליה עשה דלאחר הפרשה [כב] ואמר רבא עשה דסמיכה קאמרת שאני הכא כיון דכל כמה דלא שחט בעמוד וסמוך קלי איתמא קא הוי עשה לאחר שחיטה חשיב כעשה דלאחר שחיטה [כג] אמר ליה רב הונא בר (רבי) יהודה לרבא ואימא כיפר גברא לא כיפר קמי שמיא כדתניא והנותר בשמן אשר על כף הסכן כו' ותימה דלא מייתי מברייתא דתנופה דהכא דעל כרחין לא כיפר קמי שמיא קאמר דלא שייך למימר לא כיפר עשה [כד] דתנופה [כה] היא לאחר זריקה ויש לומר דהך ברייתא מיתניא גבי אשם מצורע בתורת הכהנים שטעון תנופה חי ושייך לפרש לא כיפר עשה דתנופה מחיים: **ולא** ידו על הצואר. לגד הגרון מקום הסימנין שאם קרוי לוצר כדתנן בפרק קמא דחולין (דף יט.): [כו] סמיכה

דנין יחיד מיחיד ואין דנין יחיד מציבור ולמאן דיליף מזקני עדה מאי טעמא לא יליף מעולת ראייה דנין מידי דכתיב ביה סמיכה בגופיה ממידי דכתיב ביה סמיכה בגופיה לאפוקי עולת ראייה דהיא גופה מעולת נדבה גמרה [ה] דתני תנא קמיה דרב יצחק בר אבא [1] ויקרב את העולה ויעשה כמשפט כמשפט עולת נדבה לימד על עולת חובה שטעונה סמיכה: והעבד והשליח והאשה: תנו רבנן [2] ידו ולא יד עבדו [ו] ידו ולא יד שלוחו ידו ולא יד אשתו כל הני למה לי צריכא אי כתב רחמנא חד הוה אמינא למעוטי עבד דלאו בר מצות [א] אבל שליח דבר מצוה הוא [ז] ושלוחו של אדם כמותו אימא לסמוך ואי אשמעינן הני תרתי דלאו בגופיה דמיא אבל אשתו [ח] דבגופיה דמי' אימא תיסמך צריכא: סמיכה שירי מצוה: [7] ת"ר [2] וסמך ונרצה וכי סמיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר [3] כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשאה לסמיכה שירי מצוה [א] מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר ותניא [ב] גבי תנופה כי האי גוונא [4] לתנופה לכפר וכי תנופה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשאה לתנופה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר: על הראש: תנו רבנן [ב] ידו על הראש ולא ידו על הצואר ידו על הראש ולא ידו על הגביים ידו על הראש ולא ידו על החזה כל הני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא חד [ג] למעוטי צואר דלא קאי [ד] בהדי ראשו אבל גבו דקאי להדי ראשו אימא לא צריכא ואי אשמעינן הני תרי משום דלא איתרבי לתנופה אבל חזה דאיתרבי לתנופה אימא לא צריכא איבעיא להו ידו על הצדדין מהו תא שמע [5] דתניא אבא ביראה [ה] ברבי אליעזר בן יעקב אומר ידו על ראשו ולא ידו על הצדדין בעי רבי ירמיה מטלית מהו שתחוץ תא שמע [ו] ובלבד שלא תהא דבר חוצץ בינו לבין הזבח: ובשתי ידים: מנא הני מילי אמר ריש לקיש דאמר קרא [5] וסמך אהרן את שתי ידו כתיב ידו וכתיב שתי זה בנה אב כל מקום שנאמר ידו הרי כאן שתים עד שיפרט לך הכתוב אחת אזל רבי אלעזר אמרה להא שמעתא בבי מדרשא ולא אמרה משמיה דריש לקיש שמע ר"ל ואיקפד א"ל אי ס"ד כל היכא דכתיב ידו תרתי נינהו למה לי למכתב ידיו ידיו אקשי ליה עשרים וד' ידיו [6] ידיו תביאנה [7] ידיו רב לו [8] שכל את ידיו אישתיק לבתר דנח דעתיה א"ל מאי טעמא לא תימא לי ידיו [ז] דסמיכה קאמרי בסמיכה נמי כתיב [9] ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו סמיכה דבהמה קאמרי: ובמקום שסומכין שוחטין [ז] תבא לסמיכה שחיטה: מאי קאמר הכי קאמר במקום שסומכין שוחטין שתבא לסמיכה שחיטה: **מתני'** חומר בסמיכה מבתנופה ובתנופה מבסמיכה [ה] שאחד מניף לכל [ח] החברים ואין אחד סומך לכל החברים חומר בתנופה שהתנופה נוהגת בקרבנות היחיד ובקרבנות [ו] הצבור בחיים

דין. קרבן יחיד מיחיד מעולת דלאיה דהוי נמי קרבן יחיד: **דין.** [ב] סמיכה בקרבן יחיד דכתיב ביה סמיכה בגופיה דכתיב [ב] וסמך מפר העלם דבר של איבור דכתיב ביה סמיכה בגופיה וסמכו זקני העדה (ויקרא ד): **לימד על עולת חובה.** כגון האי דמילואים ועולת דלאיה [ו] כמו עולת חובה היא: **כל הני למה לי.** [יא] והנך כולהו מחד ידו ממעטי: **ושלוחו של אדם כמותו.** דגמריגן (קדושין מא:) מפסח דכתיב [שמות יב] ושחטו אותו כל קהל וגו': [יב] **(ממיכה שירי מצוה.** שאם לא עשאה לא מעכב): **כאילו לא כיפר.** כאילו לא עשה מצוה מן המובחר דכתיב (ויקרא ו) וסמך ונרצה ואפילו הכי כיפר דכפרה בדם הוא: **ולא על הצואר.** היינו הגרון בית השחיטה: **הגגיים.** היינו גב יג: **דקאי להדי ראשו.** בשוה (ה) הראש אימת לא נמעט: **על הגדדין.** של ראש על הגביים: **מהו שתחוץ.** בין ידו לבין הראש: **כחיב ידו.** חסר: **אקשי ליה כ"ד.** אמאי כתי' ידיו לכתוב ידו משמע נמי שתים. **ידו דסמיכה קאמרי** דא צריך למכתב ידיו אלא ידו: **במקום שסומכין שוחטין.** דבעזרה סומכין כי היכי דשוחטין.

הגהות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה דקלי וכו' בשוה עם הראש: (ב) ד"ה מאי קאמר וכו' אלא בגוזר ומשני במקום שסומכין:

גליון הש"ס

גמ' ידו ולא יד שלוחו עי' יבמות קא ע"ב תוס' ד"ה וקרלו:

מוסף רש"י

ויקרב את העולה. עולת יום שמיני של מלואים שהעלו הכתוב על אהרן תחיה ליום, קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעולה תמימים (ויקרא ט). **ויעשה כמשפט.** מה משפט האמור בעולה חובה על כרחך כמשפט המפורש בעולת נדבה ביקרא קאמר, שכל משפטי עולה ושלמים שם נאמרו וכמל נדבה דבר הכתוב, דכתיב אדם כי יקריב מכם משמע לכשיגיע לכשיגיע יקריב וכתיב אדם ומתוך זו ואתה אלי כמשפט דכתיב בעולת חובה ללמד עליה שטעונן סמיכה ושחט משפטי נדבה (ביצה ב.). **שירי מצוה.** לומר שלא תהא נאסור לאוסר אוסר מצוה ולא קנין. כאילו לא כיפר. מן המובחר. וכיפר. כלומרכיון דזבחים (דף ו.) כיפר לגבוה דעיקר כפרה בדם אבל לא כיפר כמי (שלא קיים) [שמקיים] מצות קונו מן המובחר (יומא ה.).

רבינו גרשום

(ב) עולת ראיה נמי היינו חובה: **ושלוחו של אדם כמותו.** דכתיב ושחטו אותו וגו': **שירי מצוה.** ולא עשאה: **מעלה עליו כאילו לא כיפר וכיפר.** דהא עיקר כפרה בדם כתיב: **ולא על הצואר.** היינו הגרון: **דקאי להדי ראשו אימא לא.** למעט: **הגביים.** היינו גבה של בהמה: **הצדדין.** של ראש: **מטלית.** (ל) בין ידו לבין הראש: **כתיב ידו.** חסר: **אקשי ליי כ"ד.** אמאי כתי' ידיו לכתוב ידו משמע נמי שתים. **ידו דסמיכה קאמרי** דא צריך למכתב ידיו אלא ידו: **במקום שסומכין שוחטין.** דבעזרה סומכין כי היכי דשוחטין.

שיטה מקובצת

ויעשה כמשפט. פ"ה בעולת חובה כתיב ביום השמיני והכיא עולת חובה היתה של אהרן, וא"ת והא קרא דויעשה כתיב אלא דבעל קרבן הטם ואין נעמר מהתם דהתם נזכרת הכתוב הוא דהא עולת חובה לצור היא לצור לא בעי סמיכה רק הא דאמרינן לעיל, ותומר הר"ש דע"כ פ"ה עיקר דאשונה אהרן קלי דלי אשונה הטם מלי ויקרב ויעשה דמשמע אהרן עצמו עשה הסמיכה והכא אין סמיכה רק בנעלים אלא ע"כ קלי אשונה אהרן ואע"ג דלא נכתב המקומו סיים הכתוב כל אשונה ויהדר כתב ומנן ויקלי אשונה הכתובה מקודם. עכ"ל גליון: **ולא** יד שלוחו. תוס' לעיל דף ס"ח ע"ב (ד"ה מצינו):

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

בחיים [א]ובשחוטין ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר [ב]שאין בו רוח חיים מה שא"כ בסמיכה: **גמ'** תנו רבנן [1]קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה שיכול והלא דין הוא [ג]ומה תנופה שנתרבתה בשחוטין נתמעטה בחוברין סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין אינו דין שתתמעט בחוברין ת"ל קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ותתרבה תנופה בחוברין מקל וחומר ומה סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין נתרבתה בחוברין תנופה שנתרבתה בשחוטין אינו דין [א] שנתרבתה בחוברין משום דלא אפשר היכי ליעביד לינפו כולהו בהדי הדדי קא הויא חציצה ליניף וליהדר ולינף תנופה אמר רחמנא ולא תנופות וסמיכה בשחוטין ליתא והתנן[ד]בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר היה עולה בכבש והסגן בימינו הגיע למחצית הכבש אחז [ב] סגן בימינו והעלהו והושיט לו הראשון הראש והרגל [ג] סומך עליהם וזורקן הושיט השני לראשון שתי ידים [ד] נותנו לכהן גדול [ה] סומך עליהם וזורקן נשמט השני והלך לו וכך היו מושיטין לו שאר כל האברים [ו] סומך עליהם וזורקן ובזמן שהוא רוצה הוא סומך ואחרים זורקין אמר אביי [ז]התם משום (**מ**) [ז] כבודו דכהן גדול:

הדרן עלך שתי מדות

שתי [ח]הלחם נילושות אחת אחת ונאפות אחת אחת [ט]לחם הפנים נילושות אחת אחת ונאפות שתים שתים [י]ובדפוס היה עושה אותן [ח] כשהוא רודן נותנן לדפוס כדי שלא יתקלקלו: **גמ'** מנא הני מילי דתנו רבנן [2]שני עשרונים יהיה החלה האחת מלמד שנילושות אחת אחת מנין שאף שתי הלחם כך תלמוד לומר יהיה ומנין שאפייתן שתים שתים תלמוד לומר [3]ושמת אותם יכול אף שתי הלחם כן תלמוד לומר אותם האי אותם הא אפיקתיה אם כן לימא קרא ושמתם מאי ושמת אותם שמעת מיניה תרתי: תנו רבנן ושמת אותם בדפוס [ח]שלשה דפוסין הם נותנה לדפוס ועדיין היא בצק וכמין דפוס היה [ט] לה בתנור וכשהוא רודה נותנה בדפוס כדי שלא תתקלקל ולהדרה לדפוס קמא כיון דאפי' לה [י] נפחה: איתמר לחם הפני' כיצד עושין אותו רבי

סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין. תימה ותתרבה בשחוטין מקל וחומר מתנופה שנתמעטה בחוברין ונתרבתה בשחוטין: **קא** הויא חציצה. והא דכהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף פירשתי לעיל בפרק כל המנחות בחות מלה (דף סח:) [ג]: **בזמן שכהן** גדול רוצה להקטיר. משנה היא במסכת תמיד (דף לג:):

הדרן עלך שתי מדות

שתי הלחם. במשנה ובמקרא קרוי לשון זכר ולשון נקבה דהכא תנן שתי הלחם ובשמואל (מ"א ט) כתיב גבי שאול ונתנו לך שתי לחם ולקחת מידם ולעיל פ' ואלו מנחות (דף עה:) קרי ליה לשון זכר דקאמר בבא מלחם גדול וכתיב (ישעיה נא) ולא יחסר [ד] לחמו: **ובדפוס** היה **עושה אותן.** אית דגרסי טפוס והכל אחד כמו גיטין (דף כו.) טופסי גיטין פורמ"ל בלע"ז ואי אפשר לברר אם היה מתקן הלחם מחוץ לדפוס שהיה הדפוס בתוך הלחם או הלחם בפנים ומתוך הסבכא נראה שהלחם בתוך הדפוס אבל מדקאמר בגמ' ולהדרה בב) בדפוס קמא ומשני בג) כיון דאפי' לה נפחה משמע שהלחם חוץ לדפוס דאי בתוך הדפוס כיון דכמין דפוס היה לה בתנור היכי מינפחה הא אין הדפוס מיחה ועוד דבכל דוכתא משמע שהיו מדביקין את הפת בתנור ואם בתוך הדפוס נתונה אי אפשר להדביקה ומהא דקתני וכשהוא רודן נותנן בדפוס אין לדקדק דשייך רדיה בד) מפני הדפוס ולא מפני שהודבקה בתנור: **וכשהוא** רודן **נותנן בדפוס.** הן הקערות של שולחן דלמאר (לקמן דף לז.) קערותיו אלו דפוסין וכן פירש רש"י בפירושי חומש שהיה נותנו בקערות לאחר אפייה ותימה הא דפליגי לקמן (דף לה:) באפייתן אי דחיא שבת דלמאן דאמר תנור מקדש דחיא שבת משום דאי אפי' לה מאתמול איפסלא בלינה ולמאן דאמר אין תנור מקדש לא דחיא הא בין למר ובין למר קערות נתקדשו דכתיב בפ' נשא ומשחת בו את אהל מועד ואת ארון העדות את השולחן ואת כל כליו ושמא אע"ג דכתיב בגי שלחן ועשית קערותיו מ"מ כלי השולחן מיהא לא מיקרו אי נמי מאן דמפרש קערותיו אלו הדפוסים קסבר תנור מקדש אבל מאן דאמר אין תנור מקדש היה מפרש דקערותיו היינו קערות שהיו נותנים בהם את הלחם על שתי שולחנות שבאולם אחד מכסף ואחד מזהב על של כסף נותנים לחם הפנים בכניסתן ועל של זהב ביציאתן אבל אין לפרש דעל שולחן של משה שבהיכל היו סודרין בתוך הקערות דאם כן שולחן היה מקדש יותר ממשה עשר טפחים (ט):

ושמת אותם בדפוס. וא"ת והא אפיקתיה לומר שאפייתן שתים שתים ויש לומר דאם כן לכתוב ונתת אותם אבל ושמת משמע שימה בדפוס:

כמין

[א] תוס' לעיל דף לג ע"ב [ד"ה לרבות] וכריש ערכין [ד"ה לימ ליה] (ס"מ)ן

[ב] מעיל לג.ן [ד"ה כהן]ן

[ג] (לאיס זו לע"ג דהא ולא יחסר מוסב על אהלם ומצאתי שגם אתי"ט הגיה זה בתימה)ן

[ד] לקמן לו ע"ב ל"ל (ס"מ)ן

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחֲטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא ג ב

2. וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת:

3. וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֶכֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְיָ: ויקרא כד ו

הגהות הב"ח

(**מ**) גמ' משום (כבודו) מז"מ וע"ג גי' רש"י ריקרא:

לעזי רש"י

פורמ"א. תבנית.

מוסף רש"י

לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה. ממשה שהגיפו קרבן אחד בשותפות כולן צריכין לסמוך עליו ואין אחד סומך עליו (ערכין ב.) שאם נשתתפו ב' או ג' על קרבן אחד קריבא אבל חד וחד קרבנו וכולן סומכין בו (תמורה ב.).

הדרן עלך שתי מדות

[הפירושים שנמצא בדפוס מכאן ואילך הוא פירוש רש"י ז"ל]

שתי הלחם. דפוס. פורמ"ל בלע"ז ובגמ' מפרש היאך עשוי: **ובשהוא רודה.** [ח] מן התנור: [יח] **נותנן בדפוס כדי שלא יתקלקלו.** ושבדו: **גמ' מתני' הרא"שון.** בלחם הפנים כתיב: **ושמת אותם.** שימה דאשונה שאתה עושה מהם דהיינו בתנור תהא בלשון אותם דמשמע שהיה נותן שתים בשני דפוסין יחד בתנור: **ועדיין היא בצק.** נותנה בדפוס שהדפוס עשוי [יט] כמין תיבה פרוצה ולמר כמין ספינה רוקדת כדפליגי לקמן [ע"ב] ומתקן הבצק בתוך הדפוס שיהא עשוי כעין הדפוס שהלחם היה לו לדפוס ותוך: **וכמין דפוס היה** [כ] **לה בתנור.** והיו מסיקין אותו עם התנור ואופה את הלחם: **וליהדרה.** לאחר שרדה לדפוס קמא שתקנה בו: [כא] **נפחה.** ולריכה דפוס גדול מן הראשון:

כמין

מתני' בחיים ובשחוטין. בבבשי עלרת: **ובדבר שאין בו רוח חיים.** ומנמות: **מה שאין בו בסמיכה.** דאין נוהגין בשחוטין ואין נוהג אלא בדבר שיש בו רוח חיים: **גמ' שיכול.** שיהא התמד סומך לכל הבהמיה והלא דין הוא וכו': **בחוברין.** בחבירין: **נתמעטה בחוברין.** אחד מניף על יד כולם: **ותתרבה בחוברין. תנופה שנתרבתה בשחוטין.** בין בשלמי צבור בין בשלמי יחיד: **קא חזי חציצה.** לכי [כ] מניף זה ידו ע"י תבירו הויא ידו חוצלת בין יד [ל] תבירו לזבח: **ליניף.** תד והדר לינף תבריה: **תנופה.** אחת כתיב אבל בסמיכה לא כתיב סמיכה [יד] בהדיא אלא וסמך סמך [טו] [ימולן] לסמוך והדר לסמוך: **והעלהו.** לכהן גדול: **הושיט הראשון.** מאותן [טז] [יז] שבעקוקים בתמיד וסומך עליהם כהן גדול וזורקן על המזבח ונשמט השני והלך לו ובא תבירו שלישי ומושיט לראשון והראשון לכהן גדול: **משום יקרא דכהן גדול.** שיהא נראה כמו שהקריב הוא את אולן היה סומך עליהן ולא שתהא סמיכתם נוהגת בשחוטין מן התורה:

הדרן עלך שתי מדות

רש"י בת"י

חיים ושחוטין. בפ' בל המנחות בחות מלה (לעיל סח.): **בדבר שיש בו רוח חיים.** בגון קרבן בהמה: **ובדבר שאין בו רוח חיים.** בגון לחמי תודה ומזיר: **גמ' בל בעלי קרבן.** שיהו בל החוברין סומבין עליו: **נתמעטה בחוברין.** שאחד מניף לבולן בדמפרש לקמן משום דלא אפשר: **הא חזיא חציצה.** בין ידו של זה לקרבן ואי קשיא הא אמרינן (שם:) בהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף והויא יד בעלים חציצה לא איבפת לן משום דעיקר תנופה בבעלים בדבתיב (במדבר ו) ונתן על בפי המזבח: **בומן שהבה"ג רולה לבקטיר.** דקיימא לן בדבשותו הוא דאמרינן בתמ' יומא (יח:) בילד מקריב חלב בראש אומר עולה זו אני מקריב מנחה זו אני מקריב: **והעלהו.** מבייעהו לעלות: **והושיט הראשון הראש והרגל.** הבן הבבין לראשון בתמיד בדאמרינן בתמ' יומא (בה:): **וסומך עליהם.** ב"ג חוזבן על המערבה: **הושיט השני.** די"ג בהיים היו עבוקין בתמיד: **שתי ידיים.** בבינין אחר הראש והרגל ובשני מושיט לראשון דבר בבוד ב"ג בבר ומושיט לו: **מושיטין לו.** לראשון וסומך עליהם ב"ג אלמא יש במיבה בשחוטים: הא לאו במיבה גמורה היא אלא משום **יקרא דב"ג** הוא. שתהא תומת הבבעלתו מעולה משאר הבטלות משאר בהנים:

הדרן עלך שתי מדות

עין משפט נר מצוה

נמ א ב מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' מ ופ"מ מהלכות תמידין ומוספין הלכה יא:

ס ג ד מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' יג יד:

א ה מיי' פ"מ מהלכות תמידין ומוספין הל' ו:

ב ו מיי' פ"ה שם הל' ז:

ג ז ח מיי' שם הל' מ:

שינויי נוסחאות

א) שתתרבה בחוברין. (ש"מ): **ב)** אחז הסגן. (ש"מ): **ג)** והרגל ומומן. (ש"מ): **ד)** ונתנן לכהן. (ש"מ): **ה)** ומומן. (ש"מ): **ו)** ומקן. (ש"מ): **ז)** מעוה יקרא דכהן גדול. (ש"מ): **ח)** וכבהוא. (ש"מ): **ט)** מיבה לה ממקה. (ש"מ): **י)** לה רב נפחה. (ש"מ): **יא)** מיים שתי לחם. (ש"מ): **יב)** דבי מניה זה. (ש"מ): **יג)** מיבה תבירו ממקה. (ש"מ): **יד)** סמיכה אחת בהדיא. (ש"מ): **טו)** ל"ק: **טז)** מאותן י"א. (צ"ק): **יז)** רוחה אוחן מן. (ש"מ): **יח)** בפ"מ כ"י נוספו בלן במה דיומרים מן התנורים. נותן שתים בשני דפוסין יחד בתנור: שתי הלחם בן. דאופין שתים: ת"ל אותם. לחם הפנים טעונים אפיה שתים לאפוקי שתי הלחם: הא אפיקתיה. לגופיה דטעון אפיה שתים: ושמתם. דמשמע שתים: ועדיין היא בלק ר'. ומתיבת ונותנן עד מיבת בתנור ממקן: **יט)** עשוי למר כמין. (ש"מ): **כ)** מיבת לה ממקה. (ש"מ): **כא)** רב נפחה. (ש"מ): **כב)** ולהדרה לדפוס קמא. (ש"מ): **כג)** ומשני ליה כיון. (ש"מ כ"י): **כד)** דריה נמי מן הדפוס. (צ"ק):

רבינו גרשום

שיכול. שיהא אחד סומך ע"י כולן. **והלא דין הוא.** שידו של אחד **הויא חציצה.** שידו של אחד חוצץ בין ידו של אחר: **לינף** חד **והדר לינף** חבריה **תנופה אחת אמר רב.** אבל בסמיכה דלא כתב סמיכה אחת לסמוך והדר לסמוך: **והושיט הראשון.** מאותן י"ב כהנים שוזכן בתמיד: **וסומך עליהן.** ב"ג: **וזורקן.** על המערכה: **נשמט השני והלך לו.** רבא חברו ומושיט לראשון והראשון לב"ג: **משום כבודו דב"ג.** היה סומך עליהן אבל בעלמא ליבא סמיכה בשחוטין:

סליק פירקא

שתי הלחם. ת"ל **אותם.** שתי הלחם ומיעוט לחם הפנים הא אפיקתיה לגופיה דנאפות שתים ולא בא למעט: **אם כן** וכו': **וכמין דפוס היה לה בתנור.** גדול מעט מן הדפוס הראשון: **וכשהוא רודה.** כשמוציאה מן התנור ונותנה בדפוס שלישי שהוא גדול מדפוס שבתנור כדי שלא תקלקל תקונה לפי שהיא דקה ואם לא נותנה בדפוס היתה מתקלקלת: **נפחה.** גדילה ואינה נכנסת בדפוס הראשון.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ד א מיי' פ"ט מהלכות תמידין ומוספין הל' ט:

שינויי נוסחאות

א) [בפירוש ערך תנה גרים תלה וכן גי' הילקוט פ' תרומה דמן שמנן]. (מ"ה:) **ב)** רוקדת שקורין קויש. (ש"מ): **ג)** וגובהין למעלה. (ש"מ): **ד)** נ"ל בעוני הדפוס מכאן ומכאן היה מתקן. (ש"מ): **ה)** פרוצה שהיו הדפוס ארוכות. היינו דתיבי קנים של זהב על הלחם דקתני. (ש"מ): **ו)** הלחם ראשו של קנה על. כל"ל. (ש"מ). וכל"ק הניח הלחם ראשו אחמד על דופן זה ולאחו האחד על: **ז)** ש"מ: **ח)** מדביק מעט. (ש"מ): **ט)** סניפין של זהב היו שם. (ש"מ): **י)** בראשיהן שהיו סומכין בהם קנים. (ישר וטוב): **יא)** שהלחם נתון אחרו. (ש"מ): **יב)** פרוצה שהדפוס. כל"ל. (ש"מ). וכיסר טוב גרס פרוצה כופל שהדפוס: **יג)** בקרקע אצל השלחן תרוכות. (ש"מ): **יד)** העליון וסומכין הלחם שלא ישתברו דפנותיו. (ש"מ): **טו)** מונחים באותם פילוגין. (ש"מ): **טז)** ואין יכולים לסמוך דופתיו. כל"ל. (ש"מ): **יז)** נ"ל פני דופתיו. (מ"ה): **יח)** מיעגל. שלין. (ש"מ): **יט)** רחבים ואינם יושבים הלכך הוצרכו סניפין לסמוך הלחם: **תגב.** (ש"מ כ"ר). וכ"מ הגר' הניח רחבים ואינו יושב עליו: **תגב:** כ) ומכניהו. (ש"מ): **כא)** כמו נפל מילמי מילתי. (ש"מ): **כב)** על השלחן שהרי הלחם ממולא כל רוחב השלחן: הס"ל ומה"ל אארעא מנח להו. בתמיה: הלחם. (ש"מ): **כג)** הסניפין שלא יפלו שפיפועו. (ש"מ): **כד)** עיגולו של סניף. (מ"ה): **כה)** של סניף והסניף מעמיד את הלחם כדאמרן דעגיל. (ש"מ): **כו)** מלמעלה: הס"ל ומה"ל כמין פסיגה. (דפו"ר): **כז)** הלחם מלמעלה. (דפו"ר). וכל"ק הניח הלחם עד למעלה: **כח)** בראשו וחד בסופו לגד אורך. (צ"ק). וכיסר וטוב הניח בראשו ובסופו של גד אורך: **כט)** משלן של לחם חזק. (צ"ק). וכיסר וטוב הניח שיהא לחם משען מזק: **ל)** השולחן לצד רוחבו שהיו שולי הלחם. (ישר וטוב): **לא)** מתמצעת שלו היה. (ש"מ). וכל"ק הניח מתמצעת היה הוך. וכיסר וטוב גרס אבל גופה הלחם לא היה הוך ומגביה בשיפוע מכאן ומכאן אלא באמצעיתו היה הוך ומכאן ומכאן היה מגביה בשיפוע מכאן הוך וכמיכו עד: **לב)** שולחן ראה"כ כופל. (ש"מ וצ"ק): **לג)** כמשפטן. (צ"ק): **לד)** ממשה ונותן ארכו כנגד רחבו של שולחן וקופל. (ישר וטוב): **לה)** ס"ל שלא יהיו נוטין כל. נ"ל נוגעין כל עיקר בדופן. (ש"מ): **לו)** בראשיהן דאמרינן לקמן פי' בקונטרס דהיינו שראשי. (צ"ק): **לז)** במתת גובהו. (ישר וטוב): **לח)** עיין יבר וטוב: **לט)** את החלה משמע. (ש"מ):

לעזי רש"י

קוויש [קוויש"ן]. טירה קטנה.
פירקיש [פורקיש"ן]. קלשונים.
ציריקל"א. חישוק.

כמין תיבה פרוצה. דשולחן רחבו ממשה לרבי יהודה (לקמן דף לז.) ושמה לרבי מאיר ולחם מרכו עשרה ורחבו ממשה ונותנין מרכו כנגד רחבו של שולחן וקופל לרבי יהודה טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן ולרבי מאיר טפחיים מכאן וטפחיים מכאן נמצא שהיה כמין תיבה פרוצה ג' דפנות זו כנגד זו ושוליים רחבין ופרוצה מלמעלה [ב] כמין ספינה רוקדת ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ומלמטה כלה והולכת עד כאצבע ושני ראשיה חדין והולכין וגבוהין מלמעלה ואין נוגעין במים כך פי' בקונטרס וממוך פירושו נראה דפחות הלחם [ג] מלמטה ושני ראשיו חדין כספינה החדה בראשה ובסופה כדי לרוח מהרה כך הלחם חד בראשו [ד] ובסופו (של חד) לד אורך השולחן ולהכי פריך למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי קנים הלא ראשו חדין ואין יכול ליצב שם אלא קנה אחד באמצעיתו ואע"פ שהיו שם ד' סניפין של זהב מפולגין בראשיהן כדי לקבל ראשי קנים מ"מ בעינן שיהא [ה] לחם משמן חזק באמצעו שלא יתקפלו מכובד הלחם ומה שייר בקונטרס לורתו כזה [ו] הם המידודין ובסופו של אורך השולחן [ז] ולגד רוחבו שהיו דופני הלחם מאריכין ומרחיבין בעמין זה שכופפין לגד ראשו ולכך מפרש לקמן דסניפין עגיל להו מיעגל אבל גובה הלחם מאמצעית [לא] לא היה הולך ומגביה בשיפוע מכאן ומכאן עד שהיה הולך ומרחיב עד ה' טפחים והם השוליים הממלאים רחבו של שולחן [לב] ואחד כופל מכאן ומכאן כמו דופן זקוף לר' יהודה טפחיים ומחצה ולר' מאיר טפחיים

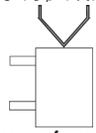

כזה [ג] אבל מה שפי' בקונטרס ושני ראשיה חדין והולכין וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים אם רוצה לומר כעין ספינות שלנו שראשו וסופו משופע והולך ואינו נוגע במים נמצא דמי מסדר ליה ללחם על השולחן לא יתיב לחם אקנים המונחים בראש הלחם שתחתיו ובסופו דלא יתיב אלא אקנה אמצעי בלחודיה ויש מפרשים דהיינו הא דפריך אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת קנים היכי הוו יתבי כלומר היאך היה יושב הלחם על הקנים פירוש היכי הוו יתבי קנים [לג] כמשפטו שיהא הלחם עליהם ומשני מורשא עביד להו שהיה מדביק בצק בשולי הלחם מתחתיו בחודו שלמטה כדי שיעמדו על הקנים ואין הלשון משמע כן כלל לפיכך נראה שהלחם בראשו ובסופו שכלפי אורך השולחן אין הולך ומשפע כלל אלא זקוף ול"ת למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי מיפרשא מתני' דלחם הפנים מרכו עשרה ורוחבו חמשה [לד] וקופל לר' יהודה טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן ולרבי מאיר טפחיים הכיון דלמטה כלה והולך עד כאצבע היכי תנן נמצא מרכו ממלא רחבו של שולחן הא חסר ליה מה שהוליו הולכין וגבוהין מאמצעיתו מכאן ומכאן דכי פשטת ליה קממלא ליה ותו לא וכי משפעת ליה חסר ליה פורתא ושמא ההוא פורתא לא חשיב ועוד קשה הא דאמר רבי יוחנן (לקמן ד' לז.) לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שולחן מקדש ע"ו טפחים למעלה הא גבוה טפי לרבי יוחנן גופיה כיון דאמר כמין ספינה רוקדת ולרבי לומר דלא הוי טפח וחמרינן לקמן כיון דלא הוי טפח לא קחשיב ודוחק הוא שהרי שמה לחמים היו זה על גב זה ואי לכל חד וחד לא סליק שמות טפח מאי קא פריך למ"ד כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין הא אין משפיעין השוליים אפילו שמות טפח וי"ל דאפילו הכי משמע ליה דלא יתבי בזיכין שפיר דבעינן שלא יהו [לה] נוגעין כל עיקר ות"ת אכתי הרי לחם הפנים עובין טפח כדאמרינן בפסחים בפרק כל שעה (דף לז.) נמצא שולחן מקדש טובא וי"ל דאותו עובי טפח היה בתוך הקיפול שהקיפול טפחיים ומחצה לרבי יהודה או טפחיים לרבי מאיר: **דסמכי ליה סניפין ללחם.** נראה דסניפין רחבין ממשה כרחבו של לחם ומפולגין בראשיהן [לו] דאמר פי' בקונטרס שראשי הקנים של כל לחם ולחם מונחין באותן פילוגין ולפי' זה היו הפילוגין זה למעלה מזה לר' יהודה טפחיים ומחצה ולרבי מאיר טפחיים [לז] במדת גובהו של לחם ואפשר דאותן פילוגין היו כעין פגימות לראשי הסניפין כמדת עובי הקנה ותימה דבמתני' תנן (לקמן דף לז.) ד' סניפין של זהב היו שם מפולגין בראשיהן כדי שיהו סומכין בהן את הלחם וכן קתני לקמן בברייתא שבהם סומכין את הלחם ואין מזכיר בשום מקום כלל נתינת ראשי הקנים [לח] משמע דלא בעי העמדה אלא ללחם התחתון המונח על עוהרו של שולחן ובתוספתא (פי"ב) נמי תניא ד' סניפין היו שם שבהן סומכין [לט] את הלחם משמע הלא התחתונה דווקא ולא אפשר להיות כלל לומר דאמר כמין ספינה רוקדת: **תלה.** כמו נפל תילתי תילתי דפרק אלו טרפות (חולין דף נג.):

כמין

כמין תיבה פרוצה. שיטול כיסויה ושתי דופנותיה זו כנגד זו כך הלחם היו לו ג' דפנות ושוליים רחבים כזה: **כמין ספינה רוקדת.** [ב] קוויש"ן ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ומלמטה כלה והולכת עד כאצבע כזה וכ' ראשיה חדין והולכין

[ג] וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים. ולהכי קרי לה רוקדת שמרקדת והולכת מהר: **היינו דיתבי בזיכין.** של לבונה בתוך לחם הפנים כדכתיב (ויקרא כד) על המערכת לבונה זכה דהוא והשוליים רחבים היו יושבים הבזיכין עליהם יפה: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין.** הא אין לו שוליים: **מקום הוה עביד להו.** בעודי [ד] אחד הדפנות היה מתקן להן בית מושב: **בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה.** [ה] היו הדפנות: **היינו דיתבי קנים.** דקתני מתניתין [לז.] כ"ת קנים היו שם שהיה נותן ג' קנים של זהב על הלחם [ו] הראשון [האחד] ראשו של קנה על דופן זה וראשו [ז] (של) אחר על דופן זה ועל הקנים היה מושיב לחם אחר עד שהם שם תלות זו על זו ומבדילין הקנים בין חלה לחבירתה כדי שלא יתעפשו: **אלא למאן דאמר דספינה רוקדת היכי יתבי קנים.** והלא דקתני מתני' [לז.] ארבעה ראשן אחד מדיש ואין יכול ליצב שם אלא קנה אחד באמצעיתו: **מורשא עביד להו.** אלא הראש מכאן ומכאן [ח] ומדביק מעט בצק לקבל את הקנים: **בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה.** שהיו הדפנות זקופות בשוה היינו דסמיכי סניפין ללחם דקתני מתני' [לז.] ארבעה סניפין [ט] היו שם מפולגין בראשיהן [י] שניים לסדר זה ושניים לסדר זה שהלחם [יא] מונח אורכו לרוחבו של שולחן וקופל למעלה מיכן ומיכן מה שאורוך הלחם יתר על רוחב השולחן והן הן דופני הלחם ולמאן דאמר כמין תיבה פרוצה [יב] כפול שהדפנות זקופות בשוה: **היינו דסמכי.** שני סניפין שקורין פירק"ש העומדים בקרקע [יג] ארוכות וגבוהות עד לחם העליון [יד] שומכין הלחם שלא ישברו דופותיו ולהכי מפולגין בראשיהם פילוגין הרבה כזה שראשי הקנים שעל כל לחם ולחם מונחים [טו] על אותם פילוגין: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת.** עשויין הדפנות בשיפוע היכי סמכי סניפין ללחם והלא אין הסניפין נוגעין אלא מעט בראשו של לחם [טז] ואין יכול לסמוך [יז] שאר דופנותיו שלא יסבו: **דעגיל להו מיעגל.** [יח] אין הסניפין עומדין זקופין אלא עשויים כמין מעגל שקורין צירקל"א כזה [יט]

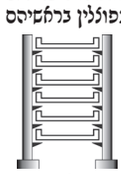

ואותו עיגול מתח שיפועו של לחם וסומך את כל הלחם וראש הסניף סומך לראש הלחם. מיעגל צירקל"א כדקרינן חוטי המעגל על שם עוגה (תענית דף יט.): **היינו דבעינן סניפין.** שאין שולי הלחם רחבים [יא] ואינו יושב: **אגב יוקרא דלחם.** שזה מונח על זה [כ] מכבידו: **אלא.** נשבר כמו [כא] תילתי תילתי (חולין דף נג.): **סניפין על גבי שלחן מונחים.** ודעגיל להו כדאמרן: **אלא למ"ד כמין תיבה פרוצה.** והוו הדפנות שווה וחקופות תו לא מצו סניפין למיתב על השלחן [כב]: **הלחם מעמיד את הסניפין** [כג]. שפיעוו של לחם מונח על [כד] קיפולו של סניף [כה] כדאמר דעגיל מיעגל והסניף מעמיד הלחם שלא יפול:

כמין

ה) ציור זה מקורו בדפוס ספד"מ - ותקדקו לגייר הסניפין בלי רבגליים. ועי' בצו"ר מת"ס מ"ו ליקוטים מ' מב.
ו) ציור זה בגמרה אינו מובן, ואולי יש לגייר כך:

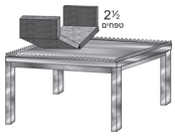

רבינו גרשום

כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון ושתי קירות של אורכה מיכן ומיכן ולא נשאר בה כי אם תחתונה ושתי קירות רחבה כך לחם הפנים מקפלין אותו מלמעלה בראשו מיכן ומיכן: **ספינה רוקדת.** שהיא חדה מלמטה וראשיה משופעין ועולין למעלה ובאמצע נמוכה: **בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי בזיכין.** על גבי הלחם שהיה שוה בתחתם באמצעיתו וכיולין לישב שם: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת.** שיש לה בית קבול וחדה למטה: **היכי הוו יתבי בזיכין.** בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצען לתחתית הלחם: **מקום עביד להו.** שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: **בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים.** שבין לחם ללחם על גבי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב הקפול כרחבו של לחם: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת.** היכי הוו [יתבי] קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: **מורשא עביד להו.** לסוף הראשים היה מדביק חתיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: **בשלמא למאן דאמר תיבה פרוצה היינו דסמכי ליה סניפין ללחם.** לקפול הלחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי סמכי קנים ללחם.** אינן נוגעין על פני כל הקפול אלא לקצות הלחם: **דעגיל להו.** לסניפין (מפנין) [כופפן] כדי שיגעו לכל קפול הלחם ועומדין הסניפין על השלחן והלחם מעמיד הסניפין על השלחן והסניפין מעמידין קיפולי הלחם: **היינו דבעינן סניפין.** כשהלחם אחד על גבי חברו שלא ידחוק ראשן החדין לחדץ: **סניפין למה לי.** והלא קיפולו ישר ואינו משופע לא ידחוק אחד ראש חברו לחדץ שקיפולו שוה: ודאי למאן דאמר משום תיבה פרוצה לא הוו צריכי סניפין למסמכינהו אלא משום הכי הוו סניפין שהן מפוצלין שעל גבי פצולן מיכן ומיכן מונחין הקנים ולא על גבי הלחם ממש כדי שלא יפרוס הלחם שאילו לא הסניפין שסומכין הלחם הקנים **אגב יוקרא דלחם תלה** הוה נפיל התחתונה תילתי תילתי: **סניפין על גבי השלחן מונחים.** שהיה כופף ראש הסניף תחת שפוע הלחם שיעמדו בו הסניפין: **הלחם מעמיד את הסניף.** ששפיעוו מהדק רגליו על השלחן והסניף מעמיד הלחם שלא יפרוס:

כמין תיבה פרוצה. שיטול כיסויה ושתי דופנותיה זו כנגד זו כך הלחם היו לו ג' דפנות ושוליים רחבים כזה: **כמין ספינה רוקדת.** [ב] קוויש"ן ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ומלמטה כלה והולכת עד כאצבע כזה

וכ' ראשיה חדין והולכין [ג] וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים. ולהכי קרי לה רוקדת שמרקדת והולכת מהר: **היינו דיתבי בזיכין.** של לבונה בתוך לחם הפנים כדכתיב (ויקרא כד) על המערכת לבונה זכה דהוא והשוליים רחבים היו יושבים הבזיכין עליהם יפה: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין.** הא אין לו שוליים: **מקום הוה עביד להו.** בעודי [ד] אחד הדפנות היה מתקן להן בית מושב: **בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה.** [ה] היו הדפנות: **היינו דיתבי קנים.** דקתני מתניתין [לז.] כ"ת קנים היו שם שהיה נותן ג' קנים של זהב על הלחם [ו] הראשון [האחד] ראשו של קנה על דופן זה וראשו [ז] (של) אחר על דופן זה ועל הקנים היה מושיב לחם אחר עד שהם שם תלות זו על זו ומבדילין הקנים בין חלה לחבירתה כדי שלא יתעפשו: **אלא למאן דאמר דספינה רוקדת היכי יתבי קנים.** והלא דקתני מתני' [לז.] ארבעה ראשן אחד מדיש ואין יכול ליצב שם אלא קנה אחד באמצעיתו: **מורשא עביד להו.** אלא הראש מכאן ומכאן [ח] ומדביק מעט בצק לקבל את הקנים: **בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים.** שהיו הדפנות זקופות בשוה היינו דסמיכי סניפין ללחם דקתני מתני' [לז.] ארבעה סניפין [ט] היו שם מפולגין בראשיהן [י] שניים לסדר זה ושניים לסדר זה שהלחם [יא] מונח אורכו לרוחבו של שולחן וקופל למעלה מיכן ומיכן מה שאורוך הלחם יתר על רוחב השולחן והן הן דופני הלחם ולמאן דאמר כמין תיבה פרוצה [יב] כפול שהדפנות זקופות בשוה: **היינו דסמכי.** שני סניפין שקורין פירק"ש העומדים בקרקע [יג] ארוכות וגבוהות עד לחם העליון [יד] שומכין הלחם שלא ישברו דופותיו ולהכי מפולגין בראשיהם פילוגין הרבה כזה שראשי הקנים שעל כל לחם ולחם מונחים [טו] על אותם פילוגין: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת.** עשויין הדפנות בשיפוע היכי סמכי סניפין ללחם והלא אין הסניפין נוגעין אלא מעט בראשו של לחם [טז] ואין יכול לסמוך [יז] שאר דופנותיו שלא יסבו: **דעגיל להו מיעגל.** [יח] אין הסניפין עומדין זקופין אלא עשויים כמין מעגל שקורין צירקל"א כזה [יט]

ואותו עיגול מתח שיפועו של לחם וסומך את כל הלחם וראש הסניף סומך לראש הלחם. מיעגל צירקל"א כדקרינן חוטי המעגל על שם עוגה (תענית דף יט.): **היינו דבעינן סניפין.** שאין שולי הלחם רחבים [יא] ואינו יושב: **אגב יוקרא דלחם.** שזה מונח על זה [כ] מכבידו: **אלא.** נשבר כמו [כא] תילתי תילתי (חולין דף נג.): **סניפין על גבי שלחן מונחים.** ודעגיל להו כדאמרן: **אלא למ"ד כמין תיבה פרוצה.** והוו הדפנות שווה וחקופות תו לא מצו סניפין למיתב על השלחן [כב]: **הלחם מעמיד את הסניפין** [כג]. שפיעוו של לחם מונח על [כד] קיפולו של סניף [כה] כדאמר דעגיל מיעגל והסניף מעמיד הלחם שלא יפול:

כמין

במהדורה זו הבאנו בסוף הכרך ציורים מפורטים המבארים את שיטת רש"י ותוס'

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

כמין כוורת היה לה בתנור. וזה הדפוס שהוא נאפה בו מרובע והיינו כמין תיבה פרוצה שיש לה שוליים רחבים ומרובעים: **אימא ופיה דומה כו'.** ד) השוליים עשויין כספיה: **למין דוקרנין.** כמין ה) קנים הדוקרנין קנים שיש בהן ענפים הרבה דהוו מפולגין: **נפסל במסעות.** כשנוסעין ישראל במדבר ומפרקים המשכן ונושאים השלחן עם הלחם כדכתיב (במדבר ד) ועל שלחן הפנים יפרשו בגד תכלת מי נפסל לחם ביולה או לא: **בחנייתו נפסל ביולה.** אם ו) יולה חוץ לקלעים כדכתיב והיתה לאהרן ולבניו ואכלוהו במקום קדוש (ויקרא כד): **ולחם התמיד עליו יהיה.** ז) אלמא בקדשתיה קאי: **ממקומו.** ח) של שולחן: **במסודר.** על השלחן: ט) **[במסובלק].** שעדיין לא הגיע זמן לסלק את זה עד שנסעו י) ומ"מ בתוך מחנה הלויים הוא שנושאין אותן יא) עמהן עם המשכן וזגלי מחנה ישראל סביב להם: יב) **כי לא מפיק ליה.** מעזרה והשתא נמי לא אפקיה ממחנה לויה: **לדגלים.** להורות איזה דגל יסע ראשון ואיזה אחריו אמצעי ואיזה אחרון: **סילוק מסעות.** יג) שהפרוכת נגללת: **קדשים נפסלים ביולה.** שאין להם קלעים ואעפ"כ המחנה קדוש וזכין ומצורעין משתלחין חוץ יד) ממחילתן מצורע חוץ למחנה לויה: טו) מחנה כדלמר בברכות (דף מד.) את והב בספיה ד) וזכין חוץ למחנה לויה: **לי אהל מועד דווקא הוא.** אע"ג דהוגללו הפרוכת טז) כדקתני לעיל: ה"ג **אפילו קדשים נמי לא ליפסלו ביולה ולי אהל מועד לאו דווקא הוא אפילו לחם הפנים נמי ליפסול:** אלא כי אתא רבין אמר. אהל מועד לאו דווקא דלדגלים הוא דאתא ומר דמכשיר במסודר לכתיב לחם תמיד עליו יהיה ומר דפסיל במסובלק: **ש"מ.** מדקתני קדשים נפסלים משום פסול יולה: **יש סילוק מסעות בלילה.** שאם היה נעלה הענן בלילה היו נוסעים מיד ולא היו ממתינין עד הבקר: **אימא מידלו.** קלעים: **בלילה לא מלו עקרי.** דכתיב יומם בריאשא והדר לילה קמ"ל: **ורמינהי.** יז) דקתני וזכין ומצורעין משתלחין: **פסח הכא בעומאה.** כגון שרוב ליכור טמאים כדאמר (פסחים דף סו:) אים נדחה לפסח שני ולא ליכור וטומאת מת הותרה להם כדכתיב (במדבר ט) טומאת יח) נפש אבל לא זיבה ולרעת ורבי

מיתיבי כמין כוורת היה לה בתנור א)ודומה כמין טבלא מרובעת אימא ופיה דומה כמין טבלא מרובעת תניא כמאן דאמר כמין ספינה רוקדת דתניא ארבעה סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן כמין א) דקרנין היו שסומכין בהן את הלחם שהוא דומה כמין ספינה רוקדת איבעיא להו לחם הפנים נפסל במסעות או אינו נפסל במסעות רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר נפסל וחד אמר אינו נפסל מאן דאמר נפסל דכתיב [1]כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתו נפסל ביוצא אף בנסיעתו נפסל ביוצא מאן דאמר אינו נפסל דכתיב [2]ולחם התמיד עליו יהיה ואידך נמי הא כתיב כאשר יחנו כן יסעו לאידך גיסא מה בחנייתו כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל אף בנסיעתו כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל ואידך נמי הא כתיב ולחם התמיד עליו יהיה אלא כי אתא רב דימי אמר במסודר דכולי עלמא לא פליגי אלא כי פליגי במסובלק מאן דאמר נפסל דכתיב כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתו נפסל ביוצא אף בנסיעתו מיפסיל ביוצא ב) למאן דאמר אינו נפסל דכתיב [1]ונסע אהל מועד ג)אע"פ שנסע אהל מועד הוא ואידך נמי הכתיב כאשר יחנו כן יסעו לאידך גיסא מה בחנייתו כי לא מפיק ליה לא מיפסיל אף בנסיעתו כי לא מפיק ליה לא מיפסיל ואידך נמי הא כתיב ונסע אהל מועד ההוא לדגלים הוא דאתא ואידך [1]ממחנה הלוים בתוך המחנות נפקא מיתיבי ד)בשעת סילוק מסעות קדשים נפסלין ביוצא וזכין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצתן מאי לאו אפילו לחם הפנים לא בר מלחם הפנים מה נפשך אי אהל מועד דוקא הוא אפילו קדשים נמי אי אהל מועד לאו דוקא הוא אפילו לחם הפנים נמי אלא כי אתא רבין אמר מר אמר במסודר ומר אמר במסובלק ולא פליגי אמר אביי ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי סלקא דעתך אין סילוק מסעות בלילה אימת מדלי ג) לצפרא מאי אירייא משום יוצא תיפוק לי דאיפסיל ליה בלינה פשיטא [3]ללכת יומם ולילה כתיב מהו דתימא הני מילי היכא דעקור ביממא אבל היכא דלא עקור ביממא בלילא לא מצו עקרי קא משמע לן ורמינהי ד)הוגללו הפרוכת הותרו הזבין ומצורעין ליכנס לשם אמר רב אשי לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן דתניא רבי

כמין כוורת היה לה בתנור. כוורת עגולה היא כדמוכח בפ"ק דשבת (דף ח.). והכא קתני כמין טבלא מרובעת אלא מנוקב ככוורת של קיש שיטלוט האור בכולו: **מר אמר במסודר ומר אמר במסובלק ולא פליגי.** יט) מסקנא דשמעתא דלא אמרינן אע"פ שנסע אהל מועד הוא והא דמסיק ליה בפ' בתרא דזבחים (דף קטו:) כ) הייגו לענין קדשים קלים דנאכלין בכל מחנה ישראל ולא בעו אהל מועד ומיהו ק' דבפרק קדשי קדשים (שם דף סא:) מסיק ליה גבי קדשי קדשים דמפרש בשני מקומות קדשים נאכלים קודם שיעמידו הלוים את המשכן ולאחר שיפרקו הלוים המשכן ולא מיפסלי ביוצא משום דאע"פ שנסע אהל מועד הוא ויש לומר דהתם מיירי בא) (קודם) שנפרס אהל מועד והמזבח וקלעי החצר עומדים במקומן ו) וא"ת וכיון שנתמלא המזבח היכי מתאכלן הא"ר אלעזר התם מזבח שנפגם אין אוכלין בגיונו שירי מנחה ור' ישמעאל ברבי יוסי נמי קאמר כל הקדשים שנשחטו שם פסולין ואפילו קדשים קלים והתם מדמי סילוק מסעות לנפגם מזבח וי"ל דאתיא כתנא דפליג אר' ישמעאל בר' יוסי ובקונטרס פי' התם דשני מקומות אלו לאחר שנסעו ונתאכל המזבח קאמר אלא חד מייייהו דאתיא בעוד שהמשכן עמוד כמשפטו וחד לאחר שפרקוהו קרשיו וייריעותיו ועדיין המזבח במקומו וקודם שיעמידו לויי המשכן דנקט לאו דווקא נקט חדא דלא משכחת לה שיהא המזבח מונח קודם העמדת המשכן שהרי קודם שימנו בני קהת ונושאי המזבחות היו חונין בני גרשון ובני מררי ונושאי המשכן ומקימין אותו כב) אבל בנסיעתן שהיו מורידין המשכן תחלה ונושאין בני גרשון ובני מררי לאחר דגל ראשון ובני קהת אחר דגל שני כדי שיהו קודמין בני גרשון בחנייתן ומעמידין את המשכן לפני בא בני קהת כדכתיב אחר מסע כג) בני יהודה (במדבר י) והורד המשכן ואחר שני דגלים כתיב (שם) ונסעו הקהתים נושאי המקדש דהיינו אהרן ומזבחות וכלי שרת והקימו בני גרשון המשכן עד בואם של בני קהת כה) ועוד אי בששינו את הסדר מוקמת לה היכי שחטו קרבנם קודם שיעמידו המשכן הא אמרן באיזהו מקומן (זבחים דף נ:) שלמים ששחטן קודם שיעמידו הלוים את המשכן פסולין ואי גרסינן לה מיתוקמא בששינו את הסדר והכא דאיזהו מקומן שלמים דווקא קאמר ומשום דכתיב בהו ושחטו פתח אהל מועד ולא יליף שאר קדשים מייייהו עכ"ל והא דתנן גבי תמיד (דף ל:) לא היה בתרא דזבחים (דף קטו:) כ) הייגו לענין קדשים קלים דנאכלין בכל מחנה ישראל ולא בעו אהל מועד ומיהו ק' דבפרק קדשי קדשים (שם דף סא:) מסיק ליה גבי קדשי קדשים דמפרש בשני מקומות קדשים נאכלים קודם שיעמידו הלוים את המשכן ולאחר שיפרקו הלוים המשכן ולא מיפסלי ביוצא משום דאע"פ שנסע אהל מועד הוא ויש לומר דהתם מיירי בא) (קודם) שנפרס אהל מועד והמזבח וקלעי החצר עומדים במקומן ו) וא"ת וכיון שנתמלא המזבח היכי מתאכלן הא"ר אלעזר התם מזבח שנפגם אין אוכלין בגיונו שירי מנחה ור' ישמעאל ברבי יוסי נמי קאמר כל הקדשים שנשחטו שם פסולין ואפילו קדשים קלים והתם מדמי סילוק מסעות לנפגם מזבח וי"ל דאתיא כתנא דפליג אר' ישמעאל בר' יוסי ובקונטרס פי' התם דשני מקומות אלו לאחר שנסעו ונתאכל המזבח קאמר אלא חד מייייהו דאתיא בעוד שהמשכן עמוד כמשפטו וחד לאחר שפרקוהו קרשיו וייריעותיו ועדיין המזבח במקומו וקודם שיעמידו לויי המשכן דנקט לאו דווקא נקט חדא דלא משכחת לה שיהא המזבח מונח קודם העמדת המשכן שהרי קודם שימנו בני קהת ונושאי המזבחות היו חונין בני גרשון ובני מררי ונושאי המשכן ומקימין אותו כב) אבל בנסיעתן שהיו מורידין המשכן תחלה ונושאין בני גרשון ובני מררי לאחר דגל ראשון ובני קהת אחר דגל שני כדי שיהו קודמין בני גרשון בחנייתן ומעמידין את המשכן לפני בא בני קהת כדכתיב אחר מסע כג) בני יהודה (במדבר י) והורד המשכן ואחר שני דגלים כתיב (שם) ונסעו הקהתים נושאי המקדש דהיינו אהרן ומזבחות וכלי שרת והקימו בני גרשון המשכן עד בואם של בני קהת כה) ועוד אי בששינו את הסדר מוקמת לה היכי שחטו קרבנם קודם שיעמידו המשכן הא אמרן באיזהו מקומן (זבחים דף נ:) שלמים ששחטן קודם שיעמידו הלוים את המשכן פסולין ואי גרסינן לה מיתוקמא בששינו את הסדר והכא דאיזהו מקומן שלמים דווקא קאמר ומשום דכתיב בהו ושחטו פתח אהל מועד ולא יליף שאר קדשים מייייהו עכ"ל והא דתנן גבי תמיד (דף ל:) לא היה

ומגל מחנה ישראל כביב לשם עכ"ל. וק"ק דהא ע"ב בשבת לא נפנו משום שלאה ומחמר כמו שמחנו התוס' לקמן. ושמא יש לומר כגון שלאחו שבת היה יום"כ שלאם הפנים נאכל לערב בחולאי שבת ולא הפפקיה לאהל אחם עד שנפנו ויש סילוק מעסות בלילה כדמוכיח אמרי. וכן משמע לקמן במתני' חל יום"כ לחיות בשבת בחלות מתחלקות לערב. עכ"ל הגליון נחמא של קלף: **כי לא** מפיק ליה. פ"ה כי לא מפיק ליה מעזרה וה"ל לא מפיק ליה מחמה לויה. וקשה דמה יש לנו לדמות עזרה למחנה לויה. ונראה דה"פ אף נפשעמו כי לא מפיק ממחנה לויה לא מפסיל דמחנה לויה לקרי אהל מועד בשעת מעבר דמחנה לויה אלא דקרוי אהל מועד לפי אהל מועד כתוכו:

תורה אור השלם

1. וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֹת כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסְעוּ אִישׁ עַל יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם:
במדבר ב יז
2. וְעַל שֻׁלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת הַקְּעָרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת הַמְּנַקִּית וְאֶת קְשׂוֹת הַנֶּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה:
במדבר ד ז
3. וַיֵּלֶךְ הַלָּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה:
שמות יג כא

רבינו גרשום

כמין כוורת היה לה בתנור. לחלה והיינו הדפוס: **ודומה כמין טבלא מרובעת.** אלמא דהלחם נמי מרובע כמין תיבה: מהא לא תקשי **אימא ופיה** של דפוס **דומה כמין טבלא.** שהיה פיה מרובע מרוחב כדי שיכנים בו הלחם בריוח אבל למטה עשוי הדפוס כמין ספינה רוקדת. **ארבע סניפין.** ב' לסדר זה וב' לסדר זה: **ומפוצלין מראשיהן.** כדי לקבל הקנים: **כמין דוקרנין.** כעין קנין שמתפרדין מלמעלה: **נפסל במסעות.** כשהיו ישראל נוסעים ממקום למקום היו נושאין את השלחן עם הלחם שעליו: **חד אמר נפסל.** דכיון דנסעו ממקומן הוה ליה יוצא חוץ ממחיצתו: **חד אמר אינו נפסל.** הוא ובמקומו על השלחן: **מה בחניית המשכן נפסל ביוצא.** חוץ ממקומו: **אף בנסיעתו.** במקומו לא מיפסיל ע"ג השלחן: **במסודר.** שעדיין ע"ג השלחן לא מיפסיל אע"ג דנסעו: **כי פליגי במסובלק.** שאם סלקוהו מן השלחן בשעת נסיעה וכרכוהו בבגד תכלת שעליו ובפרוכת והוליכוהו: **אע"ג שנסע.** כיון דעדיין הוא כרוך בין הפרכת **אהל מועד [הוא].** ולא מפסיל ביוצא: **מה חנייתו כי לא מפיק ליה.** חוץ לירייעות לא מפסיל: **ואידך.** דפסיל **והכתיב ונסע אהל מועד.** דמשמע אף על גב דנסע אהל מועד הוא: **ההוא.** דנסע **לדגלים הוא דאתא.** שיהא אהל מועד באמצע הדגלים בין דגל ראובן לדגל אפרים: **סילוק מסעות.** היינו סילוק אהל מועד: **קדשים.** שהיו שם נפסלין משום יוצא: **וזבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצה.** כלומר שאין ראוין להכנס באותו מקום שהיה בו אהל מועד מפני שהיה קדוש: **מאי לאו.** דמאי קדשים נפסלין אפילו לחם הפנים קאמר: **אי אהל מועד דוקא.** דאע"ג שנסע אהל מועד הוא: **אפילו קדשים נמי.** לא ליפסלו: **אלא כי אתא רבין אמר.** ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי מאן דמכשר אמר **במסודר** ומאן דפסל אמר **במסובלק ולא פליגי.** והא ברייתא דאמרה דקדשים נפסלין דמשמע אפילו לחם נמי במסובלק קאמר: **אימת מדלי.** כלומר אימת מסלקי: **מצפרא תפוק לי דאיפסול בלינה.** דבצפרא אכתי לא עבוד ביה קרבנות והני קדשים דהוו בית מדאתמול הוו ואי לא מדלי אלא מצפרא הוה בהנהו קדשים נמי פסול לינה, אלא מדלא איירי מפסול לינה ש"מ יש סילוק מסעות בלילה: **פשיטא דתיב ללכת יומם ולילה.** דבלילא נמי מסלקי: **מהו דתימא הני מילי.** דאימתי אזלי בלילא כגון **דעקור** המסעות ביממא וכו': **הוגללו הפרוכת.** שנסעו ממקום למקום: **הותרו זבין ומצורעין ליכנס לשם** וקשיא ההוא דזבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצה:

ה א מיי' פ"ח מהל' תמידין ומוספין הל' ט:

שינויי נוסחאות

א) דוקרנין. (ישר (שוב): ב) ומלן. (ש"מ): ג) מלפיף. (ש"מ): ד) כו' אבל הסולמים. (ש"מ): ה) כמין קנים שיש בהן ענפים הרבה דהיינו מפולגין. כע"ג. (ש"מ): ו) אם היה יולה. (ש"מ): ז) יהיה אפי' בשעת מסעות קרי ליה לחם התמיד אלמא. (ש"מ בשם גליון): ח) על הסלמן. (ש"מ): ט) על הסלמן שעדיין לא. ותימא במסולק ליתא. (דפו"ר): י) שנסעו כ"ע לא פליגי דלא איפסל דהא כתיב לחם (הפנים) תמיד כי פליגי במסולק שסלקוהו בשבת וסדרו אחר ולא הספיקו לאכול אותם עד שנסעו ומ"מ. (ש"מ): יא) אותן הכהנים עמהם על השלחן ודגלי. (ש"מ): יב) לסם. אהל מועד הוא. דחשיב כמאן דאיתיה באהל מועד ולא מיפסיל ביוצא: כי לא. (ש"מ בשם גליון): יג) שהפרוכת נגלל. (ש"מ). וכש"מ כי הגיה מסעות שמסלקין הפרכות ונגללין: יד) למחילתן. (ש"מ): טו) כתוב המחנה כדלמרינן בברכות. (ש"מ): טז) כדאמר לעיל. (ישר (שוב): יז) וכמיהו להא דקתני. (ש"מ): יח) טומאת לעפה. (ש"מ): יט) פליגי. ממקנא דשמעתא. (ש"מ): כ) דזחיתם דאמרינן אע"פ שנסע אהל מועד הוא הייגו. (צ"ק): **כא)** מיילי קודם שנפרק אהל מועד מכל וכל והמזבח. (ש"מ). וכ"ק הגי' כמו שגמיגי אלא שמתם מיגם קודם. ועיין יפי' הוטו: **כב)** ומקימין אותו וכנסיעתן היו מורידין המשכן תחלה ונוסעין בני גרשון. כע"ל. (ש"מ): **כג)** מסע דגל בני יהודה. (ש"מ): **כד)** קהת ואי בשנינו. (ישר (שוב): **כה)** בגילה תיפוק ליה דאיפסל ליה הלחם. (ש"מ):

מוסף רש"י

בששת סילוק מסעות. כשמורידין את המשכן ומקלקין את המזבחות בעת המסעות במדבר. **קדשים נפסלין.** בשר קדשי קדשים, וקמ"ל דמפי סילוק המזבח הוא מדקתני חזבין ומצורעין משתלחין שאין מצורע נכנס לדגלי השכינה ולא זב למחנה ליוי ושאין הלוים כדאמרינן בקמרינן לקמן (דף סא:) אע"פ שנסע אהל מועד הוא (זבחים ס:). הוגללה הפרוכת. שהיו נגללין בשעת נסיעתן, והיו נוסעין כולן ונאין זבים ומצורעים וכנכנסין במחנה (תענית כא:).

שיטה מקובצת

בבמסודר. מגאמר כתוב בגליון גמ' שנה, פ"ה במסודר על השלחן שעדיין לא הגיע זמנו להסלקה כ"ע ל"פ דלא איפסיל דהא כתיב לחם הפנים תמיד כי פליגי במסובלק פ"ה שסלקוהו בשבת וסדרו אחר ולא הספיקו לאכול אותם עד שנסעו ומ"מ כתוב מחנה לויה הוא שנשאין אותם כהנים עמהם על השלחן (תענית כא:).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות